

Presentació

Cada any l'Institut d'Estudis Catalans ret comptes de la feina feta. La divulgació, la implicació amb la societat, l'assessorament a les administracions públiques i el servei al país van compassats amb totes i cadascuna de les activitats científiques i institucionals que l'Institut porta a terme. L'actual conjuntura econòmica del país, que ja fa anys que l'Institut pateix, ens és molt adversa, però l'IEC continua treballant per estar a l'altura del que la ciència i el país n'esperen. Per mitjà d'aquesta *Síntesi memòria 2012-2013* us avancem les fites principals del proppassat curs.

El curs 2012-2013 —marcat per la voluntat de continuar participant en la recerca, les trobades científiques i les conferències internacionals en un temps difícil— començà amb la lliçó inaugural de Josep M. Nadal, membre de la Secció Filològica, titulada «I si escric *llengua*, veus?, el dolor em trenca l'ànima.» Per què vivim les llengües amb tanta passió?». José Manuel Blecua, director de la Real Academia Española, presidí l'acte inaugural, el qual comptà amb l'actuació musical de Jordi Savall, que interpretà el concert de viola *Orient-Occident. Diàlegs musicals de les tradicions cristianes, jueves i otomanes*.

L'Institut d'Estudis Catalans ha celebrat el centenari de la publicació de les *Normes ortogràfiques*. El 24 de gener de 1913 dinou membres de l'IEC signaven un conjunt de vint-i-quatre regles que són la base del català escrit modern i de la normativa vigent a tot el territori de llengua catalana. En un acte institucional celebrat a la Sala Prat de la Riba, Mila Segarra, Josep Massot i Joan F. Mira parlaren sobre el procés de gestació de les *Normes* i sobre les dificultats superades fins a l'acceptació general. Al llarg de l'any, s'han celebrat diversos actes i activitats en els diferents territoris de llengua catalana amb motiu d'aquest centenari.

La Societat Catalana de Biologia ha tancat un any d'intensa activitat marcat per la commemoració del seu centenari. El Palau de la Música acollí l'acte institucional de cloenda, on els solistes de l'orquestra Camerata XXI interpretaren peces inspirades en diversos aspectes de la biologia.

Ha estat un curs de commemoracions i d'homenatges, entre d'altres, els cinquanta anys de *Nosaltres els valencians*, l'obra de Joan Fuster; el centenari del naixement de Miquel Dolç, filòleg, crític literari, poeta, traductor al català; el cinquantè aniversari de la mort de l'escriptor rossellonès Josep Sebastià Pons, motiu pel qual s'estrenà l'espectacle *Senyor Gripau, Senyora Mort*, dirigit per Albert Mestres, i el sisè centenari de la mort de Bernat Metge, que promogué diversos actes tan destacables com la lectura dramatitzada al claustre de l'IEC d'*El somni* dirigida per Carles Canut i una lectura pública de la mateixa obra durant la Diada de Sant Jordi. Aquest dia, com ja és tradició, l'IEC obrí les portes a la ciutadania, i el mateix féu amb motiu de la Diada, l'Onze de Setembre.

Aquest any ha continuat l'activitat musical, amb concerts a gairebé tots els principals actes organitzats per la Presidència de la corporació. Des de l'acte inaugural fins a un cicle d'estiu que ha tingut lloc els mesos de juliol i setembre, la música ha acompanyat el dia a dia de la casa, tot recuperant la tradició musical de les antigues acadèmies europees.

L'Institut d'Estudis Catalans ha lliurat, com cada any (des del 1914), els Premis Sant Jordi 2013. El cartell el formaven vint-i-vuit premis i dinou borses d'estudi que els guardonats tingueren ocasió de rebre en la cerimònia solemne. En nom dels premiats hi intervingué Giuseppe Grilli, Premi Internacional Catalònia 2013.

Aquest és només un tast del que s'ha esdevingut a l'acadèmia el proppassat curs. L'Institut ha organitzat tot d'exposicions, conferències, col·loquis, un gran nombre d'activitats que fóra impossible esmentar ací amb detall. A la corresponent *Memòria* en trobareu tota la informació.

L'Institut s'ha caracteritzat, des de la seva fundació el 1907, per una clara dedicació a la recerca i al país. Al llarg del segle i escaig des de llavors, i malgrat les èpoques eixorques, ha treballat per potenciar la recerca en tots els camps de la ciència i les humanitats, però sobretot en el que coneixem com a catalanística, i en especial en la llengua. La tradició més arrelada de l'Institut és la de la modernitat i el progrés. La tasca que té entre mans és tan important com necessària. Acomplir-la depèn certament d'ell, però també del fet que les autoritats i institucions del nostre país sàpiguen donar resposta adient a les necessitats estructurals i científiques de l'acadèmia catalana de les ciències i les humanitats.

L'Institut és un projecte nacional. Així fou des dels inicis i així ho ha de continuar essent. Un país com el nostre necessita una acadèmia com l'Institut d'Estudis Catalans, i més en la situació social i política que s'albira en l'horitzó proper. L'Institut és, des dels seus orígens, una estructura d'estat, i com a tal ha actuat i actuarà en tots els

àmbits que li són propis: fent i divulgant ciència, projectant el país al món, defensant la genuïtat de la cultura pròpia, els trets que la diferencien i que la fan, alhora, universal.

La promoció del coneixement científic és un fi principal de l'Institut, que aconsegueix mitjançant diverses activitats a la seva seu central i a les diverses delegacions escampades per tot el territori. Cal remarcar en aquest context les publicacions periòdiques de l'IEC, tant en paper com en format digital. La Presidència, les seves cinc seccions i les vint-i-vuit societats filials són les responsables d'un estol de revistes, monografies i llibres que han convertit l'Institut, des de fa anys, en la primera editorial científica del país.

L'acadèmia nacional és sovint consultada pels poders públics sobre els afers més diversos que afecten el nostre país i dictamina, en tant que màxima autoritat reconeguda oficialment, sobre matèries lingüístiques i patrimonials. També es pronuncia *motu proprio* quan els interessos del país són qüestionats o amenaçats. Ha estat el cas de l'anunci de la proposta de la Llei orgànica per a la millora de la qualitat educativa (LOMCE) del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport, que implica la ruptura del compromís de convivència entre les llengües i cultures establert a l'inici de la transició democràtica, a la qual l'IEC ha respost amb declaracions pertinents. Així mateix, es va adherir a la concentració/manifestació de la Diada Nacional de Catalunya convocada per l'Assemblea Nacional Catalana amb el lema «Catalunya, nou estat d'Europa».

Durant el curs han estat nomenats nous membres numeraris Montserrat Agudé i Porres, Ramon Gomis de Barbarà i Jordi Salas-Salvadó (adscrius a la Secció de Ciències Biològiques), Joan Grimalt i Obrador, Ferran Sagarra i Trias i Joan de Solà-Morales i Rubió (adscrius a la Secció de Ciències i Tecnologia) i Vicent Pascual Granell i Màrius Serra i Roig (adscrius a la Secció Filològica). També han estat nomenats cinc membres corresponents.

Han passat a ésser emèrits Gabriel Amengual Coll, Joan Estruch i Gibert i Miquel de Moragas i Spà (adscrius a la Secció de Filosofia i Ciències Socials), Josep Carreras i Barnés, Mercè Durfort i Coll, Xavier Llimona i Pagès i Abel Mariné i Font (adscrius a la Secció de Ciències Biològiques) i Vicent Pitarch i Almela (adscriu a la Secció Filològica).

L'Institut d'Estudis Catalans ha hagut de lamentar el traspàs dels membres emèrits Bartomeu Barceló i Pons (10 d'octubre de 2012, adscrit a la Secció de Filosofia i Ciències Socials), Oriol Casassas i Simó (10 d'octubre de 2012, adscrit a la Secció de Ciències Biològiques), Enric Lluch i Martín (4 de desembre de 2012, adscrit a la Secció de Filosofia i Ciències Socials), Manuel Mundó i Marcet (25 de desembre de 2012, adscrit a la Secció Històrico-Arqueològica) i Manuel Ribas i Piera (14 de març de 2013, adscrit a la Secció de Ciències i Tecnologia); del membre numerari Jordi Castellanos Vila (19 d'octubre de 2012, adscrit a la Secció Històrico-Arqueològica), i dels membres corresponents Jürgen Untermann (7 de febrer de 2013, adscrit a la Secció Històrico-Arqueològica) i Jaume Truyols i Santonja (28 d'agost de 2013, adscrit a la Secció de Ciències i Tecnologia).

El 2013 l'Institut ha celebrat les eleccions a la Presidència. Havent ja esgotat Salvador Giner els dos períodes preceptius de mandat, l'única candidatura presentada, encapçalada per Joandomènec Ros com a president, Joaquim Agulló i Jaume de Puig com a vicepresidents i Romà Escalas com a secretari general, va assolir la majoria necessària i constitueix l'Equip de Govern de l'Institut des de l'1 de setembre de 2013.

Les publicacions, activitats, cursos acadèmics, trobades culturals, premis i iniciatives diverses en pro de la ciència i la cultura van endavant. Agraïixo a tots els membres, treballadors i col·laboradors de l'Institut la dedicació que esmercen per fer possible que aquesta institució continuï fent el seu camí, en especial en les circumstàncies difícils d'aquests darrers anys.

JOANDOMÈNEC ROS
President de l'Institut d'Estudis Catalans
23 de setembre de 2013